

ЕНЕРГИЈА

КОЛУБАРА

број 26 // децембар 2019.

ISSN 2560-5143

■ РБ „Колубара“ пред крај 2019. године

Добри
резултати
рудара

www.eps.rs

*Срећна
Нова година и
божићни празници*

Садржај

актуелно

05

Испуњен још један услов за
ширење тамнавских копова
Нова деоница Ибарске магистрале

08

Стабилнија производња угља
у источном делу басена
Све по плану

09

Нови Ватрогасни дом у „Преради“
**Брже и ефикасније
деловање**

11

Зимске недаће на
површинским коповима РБ „Колубара“
Човек који „убија“ маглу

14

Више од 50 година рада
„Металовог“ погона „Елмонт“
Карика без које се не може

локални мозаик

16

Обележена 105. годишњица
Колубарске битке
Почаст великим јунацима

18

Одржан Осми школски
позоришни фестивал
Таленат за понос

21

Турнир у малом фудбалу
посвећен настрадалим ватрогасцима
Прво место за екипу „Колубаре“

временов

22

Погон за монтажу „Метала“
у петој деценији рада
Склопили око 50 багера

04

РБ „Колубара“ пред крај 2019. године

Добри резултати рудара

07

Инвестиције у
дистрибутивну мрежу

**За поуздано
снабдевање
у свим условима**

12

У посети посади багера
„Плава птица“ на Пољу „Д“

**Понос и дика
Србије**

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: **Милорад Грчић**, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: **Звездана Јовановић Поповић**, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: **Наталија Живковић**, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: **Милош Павловић**, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: **Александар Рашин** и **Милан Цвијетић**, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: **Крађуријева 37, 11550 Лазаревац**, ТЕЛЕФОНИ: **011 785 5086, 785 5089**, Е-МАИЛ: **redakcija@rbkolubara.rs**, WEB SITE: **www.rbkolubara.rs**, НАСЛОВНА СТРАНА: **Милан Цвијетић**, ЛОГОТИП: **Милош Павловић**, ШТАМПА: „**BIROGRAF COM**“ д. о. о. Београд, ТИРАЖ: **3.500**, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ; ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Добри резултати рудара

Бројни пројекти и послови битни за развој колубарских копова у завршној фази. Током наредне године наставак активности на одржавању постојећег нивоа производње, подизању капацитета и набавци нове опреме

Рудари „Колубаре“ годину на измаку испраћају са одличним производним резултатима и сигурном и континуираном производњом угља. У зиму, када је угаљ најпотребнији, а услови за рад на отвореном додатно отежани услед временских (не)прилика, улазе спремни.

Како истиче Милан Мишковић, директор за производњу угља РБ „Колубара“, текућа година је за највећег српског произвођача угља била веома успешна. Пре свега, важно је истаћи да се тренд повећања производње лигнита наставља.

Од почетка године до 15. децембра на коповима је ископано око 28,3 милиона тона угља, што је готово 1,2 милиона тона угља или 4,3 одсто више

него претходне године у истом временском периоду.

Остварена производња угља за протеклих 11 и по месеци је и за око 580.000 тона угља, или око два одсто, више од билансом предвиђених количина.

Средином децембра депоније термоелектрана су биле пуне угља, што је гарант сигурне производње електричне енергије и стабилности система током зимског периода.

Према Мишковићевим речима, паралелно са активностима на организацији рада производње на активним коповима, годину на измаку су обележили и бројни послови у циљу проширења постојећих копова и отварања заменских капацитета.

Током јесени је успешно у организацији радника „Колубаре“ спроведен транспорт рударске опреме са Поља „Д“ на простор ПК „Радљево“, што је био предуслов за почетак експлоатације у овој зони.

Наш саговорник наглашава да је успешна реализација овог веома сложеног посла резултат рада и искуства запослених у свим службама и деловима „Колубаре“, који су заједничким снагама транспортовали багер и одлагач кроз копове, преко путева, пруга, реке, магистрале.

Ова опрема је на „Радљево“ сређена, формиран је производни систем и пуштен у пробни рад. Пројекат увођења система за управљање квалитетом угља на тамнавским коповима „Колубаре“

у западном делу басена је у финалној фази. Како објашњава Мишковић, у току је пробни рад. Реализација овог пројекта је од великог значаја и за резултат ће имати угаљ уједначеног квалитета за испоруку ТЕНТ-овим котловима.

— Ових дана нас очекује и завршетак послова на пројекту од државног значаја, измештању Ибарске магистрале и пуштању дела нове саобраћајнице. На тај начин отварамо простор за проширење Поља „Г“ и за нове количине угља изузетног квалитета — говори Мишковић.

У источном делу басена су такође актуелни инвестициони пројекти. За потребе проширења Поља „Е“ завршава се прва фаза измештања реке Пештан са пратећом инфраструктуром. Током текуће године су готови котларница и топлификациона мрежа у Барошевцу за грејање индустријског комплекса „Колубаре“ и насељено место Барошевац. Овај пројекат је веома значајан са аспекта унапређења заштите животне средине и квалитета живота становништва у овом селу.

Мишковић оцењује да је 2019. година била пуна бројних активности, које су добром организацијом, благовременом припремом и тимским радом, завршене успешно.

— У погону „Помоћне механизације“, која опслужује рад копова, тренутно на дневном нивоу ради између 47 и 50 наших

булдожера са руковаоцима који су радници „Колубаре“ и на овај податак смо сви поносни — рекао је Мишковић.

Наглашава да је током текуће године било великих помака у процесу експропријације, као и да су надлежне службе обезбедиле дозволе, пројекте и другу врсту неопходне веома обимне документације.

Актуелан је и пројекат набавке нових транспортера Б-1600 који ће такође бити формиран и склопљени у „Колубари“.

За 2020. годину најављује наставак великих послова. Истиче припрему два монтажна плаца за монтажу два нова производна система која ће значајно подићи капацитет производње, квалитет рада и боље радне услове за запослене.

Н. Ж.

Захвалност запосленима

Радници „Колубаре“ изузетном преданошћу и пожртвованим радом, протканим великим знањем и искуством, упркос нимало лаким условима за рад, испуњавају све задатке и обезбеђују потребне количине угља за сигурну производњу електричне енергије у термокапацитетима — рекао је Мишковић и свим запосленима честитао предстојеће празнике и пожелио много здравља уз рударски поздрав — Срећно!

Нова деоница Ибарске магистрале

Саобраћајница измештена у дужини од 7,2 километра, што ће допринети стабилној и континуираној производњи угља у „Колубари“

Измештање деонице Ибарске магистрале у дужини од 7,2 километра завршено је средином децембра, а у току је финална фаза процедуре за добијање употребне дозволе и пуштање у рад. Пројекат измештања, односно изградње дела државног пута првог Б реда број 22 (М22) једна је од најзначајнијих инвестиција у ЕПС-у и „Колубари“.

Према речима Новице Љушића, помоћника директора за инвестиције, развој и унапређење производње, финализација овог посла, који је проглашен пројектом од значаја за Републику Србију, омогућује ширење површинског копа Поља „Г“, што је важно за развој Рударског басена „Колубара“ и „Електропривреде Србије“.

Напредовањем активних копова и укључивањем заменских угљенокопа

у процес рада обезбеђују се довољне количине угља за производњу електричне енергије у обреновачким термоелектранама, а последично и постојаност електроенергетског система целе државе.

Како истиче Љушић, деоница прометне саобраћајнице, која је изграђена шездесетих година прошлог века, измештена је у дужини од 7.247 метара. Од ресторана „Гранд“ у Великим Црљенима до каменорезачке радње „Матијашевић“ у Шопићу траса пута је померена источно, односно, ка прузи Београд–Бар.

Пројекат је обухватио и изградњу моста на реци Пештан, десет бетонских пропуста, измештање и изградњу далеководи и

телекомуникационих инсталација, односно оптичких каблова транспортне мреже дуж нове деонице.

Предвођени компанијом „Штрабаг“, извођачи су у посао уведени у октобру 2018. године. Саобраћајница је углавном изведена у земљаном насипу, претежне висине око једног метра.

– Комплетирани су радови на хоризонталној и вертикалној сигнализацији и изради банкина и одбојних ограда, као и уклапање постојеће магистрале у нову трасу и нове у постојећу – наглашава наш саговорник.

На новоизграђеном мосту на реци Пештан постављена је заштитна ограда. На бетонским пропустима изведени су сви бетонски радови. Постављена је ограда, хидроизолација и одбојна ограда. Готови су радови на далеководима, као и телекомуникационе инсталације.

Откопавање угља на Пољу „Г“, природном наставку копа „Велики Црљени“, започето је крајем 2017. године. С обзиром на високу калоријску вредност лигнита млађег тамнавског лежишта, пун капацитет развоја овог копа има стратешки значај за српску енергетику. Његова експлоатација ће осетно побољшати укупан квалитет угља који се испоручује ТЕНТ-у.

М. Караџић

Сложеност посла

Пре радова на терену израђена је пројектна документација, добијене су потребне дозволе, уговорени радови, решени имовинско-правни односи, измештени далеководи, а посечена је и шума на траси далеководи и пута. Припремне радове извели су радници „Колубаре“. Од почетних до финалних етапа овог комплексног инжењерског пројекта неопходне су биле висока координација и тесна сарадња свих укључених страна.

Сваки корак у процесу израде прогнозе потрошње електричне енергије сада је поједностављен и убрзан

Четврта индустријска револуција стигла у ЕПС

Електропривреда Србије је развила комплетно решење за прогнозу потрошње електричне енергије у Србији помоћу технологије машинског учења и вештачке интелигенције. Пројекат је представљен пред око 1.000 експерата из целог света на међународној конференцији „Синергија 19“, у организацији „Мајкрософта Србија“.

– Сваки корак у процесу израде прогнозе потрошње електричне енергије сада је поједностављен и убрзан, тако да запослени имају више времена да се баве суштинским делом овог посла, а то је оптимизација дијаграма трговине електричном енергијом – каже Данило Коматина, главни инжењер за репланирање и оперативно енергетско

■ Данило Коматина

управљање – диспечер у Сектору за диспечерско планирање и управљање производњом. – Водили смо рачуна о

метеоролошким подацима, узимали у обзир да ли је дан за који правимо план викенд, државни или верски празник, па

чак и да ли се у том дану одржава важна фудбалска утакмица или концерт.

Са компанијама „Мајкрософт Србија“ и „Информатика“ размотрене су могућности коришћења вештачке интелигенције и машинског учења. Циљ је био препустити машинама да обрађују несавладиву количину података за кратак временски период, док на човеку остаје крајње доношење одлука; рачунар само помаже да се донесе боља одлука.

Ради се на још три сродна пројекта, где ће се помоћу вештачке интелигенције прогнозирају кретања цена електричне енергије од једног сата до пет до 10 година унапред. На основу тога праве се годишњи, месечни, седмични, дневни и унутардневни планови рада балансне групе ЈП ЕПС, тргује се електричном енергијом и управља електранама у реалном времену, са новим технологијама. Резултат ће на крају бити боља, конкурентнија, дигитална „Електропривреда Србије“, узор другим компанијама у окружењу и Европи.

Р. Е.

■ ХЕ „Ђердап 1“ јачи за ревитализован А2

Уграђена савремена технолошка решења, а послови изведени у складу са важећим светским стандардима

Хидроелектрана „Ђердап 1“, највећа хидроелектрана у Србији, опет је у пуном саставу. После 72 сата непрекидне производње са номиналном снагом, 15. новембра агрегат 2 предат је диспечерској служби у редовну експлоатацију.

– Још једном смо показали да се можемо носити с овако великим и компликованим пројектом – рекли су у огранку ХЕ „Ђердап“. – Све радове извели смо два и по месеца краће у односу на радове у претходним фазама. Радило се као некада када се градио „Ђердап 1“.

Нова снага за „Ђердап“ и ЕПС

Ово је тимски посао и сваки учесник је дао свој максимум. Овим агрегатом држава Србија и ЕПС добили су нову димензију, нови квалитет, који ће уз добро одржавање у наредних 30 година бити покретач домаће индустрије.

Сви параметри новог агрегата су на нивоу пројектованог, и уграђена су савремена светска технолошка решења.

– Опрема коју је испоручила руска компанија „Силовије машини“ из Санкт Петербурга изузетно је добра. Посебно се истиче максимални учинак радника ХЕ „Ђердап 1“, колега из „Ђердап Услуга“, „АТБ Север“ из Суботице, „Гоша монтаже“ из Београда, Електротехничког института „Никола Тесла“ из Београда, Института „Михајло

Пупин“, Института за испитивање материјала Београд, Јадран - Београд. Први пут су ангажовани људи из осталих делова огранка ХЕ „Ђердап“ – истакли су у огранку ХЕ „Ђердап“.

Уз примарну опрему уграђен је систем за аутоматско управљање електраном, па дежурно особље које води електрану преко монитора има у сваком моменту увид у све битне параметре функционисања опреме.

М. Дрча

Спремни за зиму

У ХЕ „Ђердап 1“ завршен је ремонт А1. У току је редован ремонт А3 и А6. Сви радови биће завршени према плану и ледене дане електрана ће дочекати максимално спремна. У прилог овоме иду и падавине које су захватиле слив Дунава.

За поуздано снабдевање у СВИМ УСЛОВИМА

ЕПС наставља са модернизацијом широм Србије јер је развој енергетске инфраструктуре услов за даљи привредни раст

Прва од укупно четири мобилне трафостанице које је Европска унија донирала „Електропривреди Србије“ пуштена је у пробни рад у Крушевцу. Тиме је почела нова фаза пројекта за модернизацију дистрибутивне мреже и оспособљавање ЕД система за брже реаговање у ванредним ситуацијама.

Вредност инвестиције у три мање мобилне трафостанице 35/10 kV, снаге по 8 MVA је око 1,8 милиона евра, а извођач радова је ГАТ из Новог Сада.

– Овај пакет нам омогућава реконструкцију трафостаница, а да наши купци то не осете. Три и по деценије није се обнављала дистрибутивна мрежа, само се крпило и поправљало, посебно у краљевачком и крушевачком крају. С обзиром на то да озбиљне инвестиције усмеравамо у том смеру, ово је једна од коцкица која је ЕПС-у недостајала. Веома сам захвалан ЕУ на овом пројекту и донацији. Трафостаница коју смо данас примили и приказали од 35 kV је и лакша за коришћење јер се састоји из два сегмента, што је решење наших инжењера – истакао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС.

Безбедност опреме мобилних трафостаница је на највишем нивоу и спремне су за рад у специфичним спољашњим условима карактеристичним за ванредне ситуације.

– Сви се сећамо катастрофалних поплава 2014. године. Зато смо донирали овај пројекат вредан девет милиона евра како би Србија могла боље да реагује ако би се хитне ситуације десиле у будућности. Уложили смо у врхунску технологију, што је Србији било заиста потребно – рекао је Сакеларис Хоурдас, шеф Операције 3, Делегације Европске уније у Републици Србији.

Пројекат је од великог значаја за целокупан дистрибутивни систем ЕПС, јер се први пут постројења са мобилним трансформаторима 110/35 kV и 35/10 kV прикључују на ЕД мрежу у Србији.

– У име града Крушевца хвала делегацији Европске уније. Посебно хвала ЕПС-у на великим улагањима претходних година

у расинском подручју. Урађено је скоро 37 трафостаница, а замењено преко 3.000 стубова и 122 километра мреже на територији Крушевца – рекла је Јасмина Палуровић, градоначелница Крушевца.

Четврта, највећа, мобилна трафостаница напонског нивоа 110/35 kV, снаге 20 MVA и укупне вредности 1,4 милиона евра распоређена је у Београду и биће пуштена у пробни рад у ТС „Београд 2“. Извођач радова је АББ.

Донација Европске уније за овај пројекат део је ИПА II националног програма за Србију, који је намењен отклањању последица поплава из 2014. године.

У оквиру модернизације електромереже у Београду, Милорад Грчић је обишао и радове на постављању каблова испод ауто-пута од нове ТС „Београд 23“ код Аутокоманде, чиме ће се обезбедити стабилно снабдевање државних институција, болница, привредних субјеката и других корисника у центру града.

Да би се повезала ТС са корисницима

и истовремено сачувале постојеће инсталације, бушилица ће испод ауто-пута Београд–Ниш у дужини од 80 метара пробити земљу и омогућити провлачење цеви пречника 60 центиметара у којој ће бити простора за укупно 14 високонапонских каблова од 110 kV. Буши се у облику параболе да би се избегле инсталације, а највећа дубина испод саобраћајнице биће 5,5 метара.

– Захват је врло необичан, али изводљив, а циљ је да се првобитно провуче девет 110 киловолтних снопова и споји ТС на Аутокоманду са ТС „Београд на води“, што ће омогућити стабилно снабдевање целог центра Београда – истакао је Грчић.

Поузданије напајање имаће Клинички центар, локација Скајлајн, МУП у Кнеза Милоша, болница „Драгиша Мишовић“, као и ватрогасна и полицијска станица на Вождовцу, суд у Устаничкој, Дом здравља, привреда и други корисници.

ТС „Аутокоманда“ биће завршена током зиме и вредност те инвестиције је око 900 милиона динара, док захват бушења и провлачења каблова испод ауто-пута кошта нешто мање од 120 милиона динара.

– Градимо нове трафостанице, реконструишемо старе, јачамо целу мрежу, повећавамо капацитет и стварамо услове за нове инвестиције – рекао је Грчић и додао да тиме ЕПС прати и развојну политику Александра Вучића, председника Србије.

Р. Е.

Обука

Мобилне ТС ће током пробног рада снабдевати део потрошача Крушевца, Пожаревца и Златибора, а након тога ће бити распоређене у дистрибутивним подручјима Краљево, Ниш и Крагујевац. Успешно је реализована и обука запослених за употребу мобилних ТС у хаваријским ситуацијама.

Измештањем дела водотока Пештана, локалног пута и пратеће инфраструктуре стварају се услови за откопавање угља на Пољу „Е”

Све по плану

У складу са стратегијом развоја Рударског басена „Колубара” завршава се пројекат измештања дела водотока Пештана у првој фази, локалног пута Барошевац–Медошевац–Вреоци и пратеће инфраструктуре.

Како за наш лист објашњава Новица Љушић, помоћник директора за инвестиције, развој и унапређење производње, завршетак овог стратешки важног пројекта је предуслов откопавања угља на површинском копу Поље „Е”, заменском ресурсу и природном наставку Поља „Д” чији се експлоатациони век ближи крају. Регулација дела тока Пештана припада инвестиционим подухватима који дугорочно обезбеђују континуитет и одрживост производње угља у „Колубари”, тј. стабилно отпремање довољних количина лигнита пут Термоелектрана „Никола Тесла”.

Због отварања Поља „Е” корито Пештана померено је низводно од Барошевца у дужини од 3.977 метара. Радови су започети у августу 2018. године, а посао је радио конзорцијум фирми предвођен београдским „Хидро-Таном”.

Ширина минор корита „новог” Пештана у дну је шест метара, дубина три и по метра, нагиби косина обала 1 : 2, ширина круне деснообалног насипа осам метара, а нагиби косина насипа 1 : 2. На деловима

■ Новица Љушић

новог корита са повећаним брзинама тока воде при поплавним таласима обале и дно корита осигурани су од ерозије и претераних деформација. Корито је осигурано обалоутврдама од гранулисаног ломљеног камена. Иначе, дуж корита обложени су дно и косине до три метра мерено вертикално од пројектованог дна. Корито се облаже уградњом геомембране, а изнад и испод се уграђује геотекстил. Мајор корито се не облаже геомембраном.

У првој половини децембра завршеност радова на првој фази регулације реке и контроле отицања поплавних вода износила је 98 одсто, на измештању пута Барошевац–Зеоке–Медошевац у првој фази 60 одсто, а на измештању ценовода пијаће, техничке и сирове воде за снабдевање индустријских

објеката и инфраструктурних објеката Поља „Е” у Барошевцу 99 одсто.

Паралелно са измештањем Пештана изграђен је и приступни пут Барошевац–Медошевац–Вреоци. Дужина измењеног дела трасе је око пет километара.

Преко новог корита изграђен је и нови мост. Дуг је око 50, а широк десет метара. На мосту су и пешачке стазе, са обе стране коловоза. Иначе, регулација Пештана условила је и измештање дела трасе локалног пута Лазаревац–Зеоке у дужини од 339 метара.

Као и у случају ранијих инвестиција овог типа, радовима су претходили дуг и обиман посао припреме документације и обезбеђивања сагласности и дозвола релевантних институција. Такође, завршена је експропријација, као и сви припремни радови.

Значај померања дела трасе Пештана у првој фази, дела локалног пута и пратеће инфраструктуре потврђен је и тиме што је, уз измештање Ибарске магистрале, проглашен пројектом од значаја за Републику Србију.

М. Караџић

Друга фаза

На рељеф колубарског краја утицаће и измештање још једног дела Пештана, односно регулација реке у другој фази са измештањем локалног пута. Припрема овог пројекта почела је прошле године.

Уместо на три различите локације, ватрогасци у једном објекту површине 312 квадратних метара. Знатно побољшани услови рада и чување опреме

Прерадини“ ватрогасци од октобра раде у знатно бољим условима јер су се уселили у нову зграду Ватрогасног дома, која је завршена после дужег низа година.

Ватрогасни дом, који располаже са 312 квадратних метара корисног простора, од великог је значаја за запослене у Служби заштите од пожара у „Преради“ јер су побољшани услови рада и олакшано је чување опреме и возила.

– Захваљујући великој подршци коју имамо од директора „Прераде“ Александра Милићевића, као и доброј сарадњи са пословодством ЕПС-а, „Колубаре“, Синдикатом и извођачем радова „Колубара-Грађевинаром“, решили смо дугогодишњи проблем недостатка смештајних капацитета за ватрогасну јединицу. Наш рад ће убудуће бити много ефикаснији, а возила ће се и у зимском и летњем периоду налазити у гаражи. Нови објект ће сасвим променити услове рада ове ватрогасне јединице. До сада смо били распоређени на три различите локације, што је продужавало време деловања – задовољан је због новоствореног објекта Дарко Терзић, руководилац Службе.

Циљ – минимум пожара

Наш циљ је да број пожара сведемо на минимум. Редовно обилазимо погоне и спроводимо дежурства током ремонта и најављених радова. Трудимо се да процес производње буде организован тако да се подршка може пружити благовремено, пре него што дође до било каквог инцидента – истиче Терзић.

Брже и ефикасније деловање

Зграда Ватрогасног дома лоцирана је на улазу у круг Топлане, где су се и раније налазиле две гараже за ватрогасна возила.

У приземљу зграде налазе се дежурна просторија намењена ватрогасцима и вођи смене (ту су систем везе, радиостанице, телефонска веза, надзор на једном од система за дојаву гашења пожара), две гардеробе, два купатила и једна просторија која служи за смештај ватрогасне опреме.

На првом спрату је просторија за руководиоца службе, канцеларија за командира ватрогасне јединице, две канцеларије за референте заштите од пожара, једна просторија за чистачице и два купатила, док су на другом спрату просторија за смештај документације и додатне опреме, као и канцеларија која је намењена одељењу за проверу знања, а која служи и као учионица за обуке мање групе запослених.

– У Ватрогасном дому „Прераде“ укупно ради 31 запослени. И поред тога што нам недостају радници, уз велики напор и добру организацију посла успевамо да изађемо у сусрет свим захтевима погона. Потребна за већим бројем извршилаца нарочито долази до изражаја за

време ремонта и када се врше периодични прегледи опреме и уређаја за заштиту од пожара. Надамо се да ће се у наредном периоду ватрогасни вод попунити младим људима да би се на време обучили – каже Терзић.

Према речима нашег саговорника, ватрогасци су добро опремљени неопходном опремом, која се адекватно одржава. Њихов возни парк чине три возила за гашење пожара, од којих су два комбинована и снабдевена свом потребном опремом, а треће је мало техничко возило.

– Иако послове можемо да завршимо са возилима која су нам на располагању, значило би нам и једно мање ватрогасно возило за бржи долазак до места пожара у кругу погона. Тако смо за 2020. годину планирали набавку још једног мањег комбинованог возила за брзе интервенције – наводи Терзић, надајући се да ће се набавка овог возила ускоро реализовати, што ће у великој мери утицати на брзину и ефикасност њиховог рада.

– Ове године једно комбиновано возило је било генерално ремонтовано, што је за нас веома значајна инвестиција. С обзиром на то да је возило старо готово 15 година, овлашћена фирма је

■ Дарко Терзић

ремонтовала мотор и заменила неопходне и дотрајале делове, тако да је возило сада у потпуности спремно да изађе у сусрет свим потребама наше јединице – нагласио је Терзић.

Током девет месеци ове године ватрогасна јединица је имала 206 интервенција на гашењу почетних пожара. Најчешћи узроци пожара су технолошки процес и самоупале, док су у мањој мери електричне инсталације, трење и заваривачки радови. „Прерадини“ ватрогасци су помагали и колегама из других ватрогасних јединица када им затраже помоћ, а по потреби интервенисали и на цивилним објектима у насељима у близини. Током тог периода била је 21 интервенција ван круга „Прераде“.

Т. Симић

Спремни за зиму

Све рударске машине и системи трачних транспортера овог угљенокопа прошли су кроз инвестиционе оправке, што је предуслов квалитетног и сигурног рада опреме и запослених

Укључивањем у рад машина које раде у оквиру Првог јаловинског система на „Тамнава-Западном пољу“ 2. децембра је завршена ремонтна сезона на овом угљенокопу. На главним и великим машинама, роторном багеру „глодару 2000“ и „одлагачу 1“, увек има много посла током годишње инвестиционе оправке, будући да се током годину дана откопају и одложе огромне количине материјала.

Почетак ремонта овог система, како истичу наши саговорници, започео је у

Довољно машина

Изузетно важна ставка сваког годишњег ремонта опреме је број машина помоћне механизације без којих је немогуће обавити ове радове. Булдозери, ровокопачи, цевополагачи и дизалице су неодвојиви део радилишта. Овом приликом, истичу запослени на монтажном плацу, било их је довољно.

неповољном делу године. Запослени из „Метала“ преузели су машине средином октобра, у доба када временски услови могу знатно да отежају планиране обимне радове.

– Овај производни систем је био на крају ремонтне сезоне, а новембар баш и није погодан месец за овакве послове. На срећу, временски услови су били прилично повољни. Ипак доста нас је ометао кратак дан, рано се смрква, а бројни радови не могу да се обављају по мраку. Много склопова, редуктора, погона, бубњева је било неопходно да се отпреми у радионице „Метала“, које су максимално ангажоване на великом броју послова – рекао је Горан Томић, директор „Тамнава-Западног поља“.

Према Томићевим речима, у тренутку када су сви склопови враћени на радилиште било је физички немогуће да се све брзо угради. Тешко је да се на крају, када се послови преклапају, убрза темпо рада јер је мало активности које могу паралелно да се одвијају.

Да је ово била инвестициона оправка која мора дуго да траје објашњава и Миодраг Живојиновић, заменик шефа система.

– Обим посла је био велики. Имали смо бројних обавеза и на багеру и на одлагачу. Багер је релативно стар, ту је од почетка рада копа и на њему увек има посла. Обе машине су великог капацитета, много материјала откопају и одложе, што поред старости утиче на њихово стање пре ремонта. На багеру је било много радова везаних за радни точак, а на одлагачу на малом транспорту и лежачевима траке два. Неопходно је да се, с обзиром на обим посла, посветимо одржавању опреме и то радимо најбоље што можемо. На систему је увек било тимског духа, а тако је

и сада, што олакшава наш тежак рударски посао – истакао је Живојиновић.

За разлику од прошле године када је рударски део посла био обимнији јер је цео систем премештан, ове године су рудари имали мање посла. Реч је о два померања трака и сређивању траса трачних транспортера са циљем да се за Први БТО систем обезбеди што повољнија позиција у предстојећим зимским месецима.

Током ремонта на багеру, старе камере су замењене новим, савременијим, а на одлагачу је постављен интерфон. Камере су, како објашњавају наши саговорници, велика помоћ багеристи да лакше и брже уочи страни тело на траци и да прати пресип. Видео-надзор смањује ризик од евентуалних проблема и доприноси очувању опреме.

М. Димитријевић

Више посла за системе на угљу

Производна активност на копу „Тамнава-Западно поље“ је задовољавајућа, оцена је Горана Томића, директора овог копа. Јаловински системи добро раде, а много прослојака се издваја захваљујући великом одлагачу на Трећем јаловинском систему.

– Да бисмо у току једног дана произвели око 40.000 тона угља, морамо да пребацимо око 30.000 кубика прослојака, што значи да багери на угљу морају да копају дупло више. Нажалост, лежиште је све неповољније и сви запослени са расположивим машинама морају да раде више. Евидентно је да је овом копу за продуктивнији рад потребан још један багер – објаснио је Томић.

Човек који „убија“ маглу

Више од три деценије на коповима се вештачки, на нешкодљив начин, елиминира магла која рударима отежава или онемогућава рад

Јесен и зима су годишња доба која доносе, поред изобиља плодова и боја, много непријатности и тешкоћа. На површинским коповима „Колубаре“ не радују се овом делу године, јер оно значи падавине које рудари не воле и маглу која им отежава, а некада и онемогућава рад. Она је најчешћа на коповима у близини река, а конфигурација терена откопа и те како погодује њеном присуству током зимског периода.

Овај проблем још од 1986. године, тада испред Хидрометеоролошког завода, на коповима „Колубаре“ решава инжењер Миомир Јоцић, користећи метод засејавања прехлађене магле у условима негативних температура. Данас ради на пословима разбијања магле како у „Колубари“, тако и на бројним другим објектима широм Србије као представник стручне фирме.

Може се рећи да је на неки начин део „Колубаре“, јер више од три деценије долази да обара маглу. Од копа до копа, зову га Маглаш или Маглар. Званично, његово

занимање је стручни сарадник за вештачки утицај на време.

– Под маглом се подразумева скуп честица прехлађених капи које лебде у атмосфери и смањују видљивост на мање од километар. Циљ је да се убади што више вештачких кристала који ће изазвати коагулацију прехлађених капи, па ће оне прећи у чврсто стање и због тежине пасти на тло. Тако се повећава видљивост – објаснио је суштину процеса Јоцић.

Као реагенс се користи еколошки чист течни пропан који не прави корозије на машинама и не штети људском здрављу. Овај поступак је успешан у условима негативних температура када је горња граница минус један степен Целзијуса. Оптималне температуре за рад су између шест и 12 степени у минусу, а количина употребљеног пропана зависи од температуре, влажности ваздуха, правца и брзине ветра и интензитета магле.

Стаж од 40 година рада у метеорологији код Јоцића није неутралисао ентузијазам. Без обзира на то што су га стигле неке године, и даље воли свој посао. Није му тешко да устане у било које доба ноћи, не смета му хладноћа, нити га умара време проведено на терену.

Како каже, о сваком копу појединачно је урадио студију која садржи термине појављивања магле, температуру, правац и брзину ветра и то користи током рада. Уколико услови нису одговарајући, тражи простор на коме су бољи и где ће започети

засејавање, односно чишћење. Некада промени по пет, шест позиција да би стигао до одговарајућег места, некада мора да одустане јер нема потребних услова.

Разбијање магле обавља мобилним јединицама, односно опремом која је стационирана на возилу, на плацу сваког копа. Тако се не губи време за монтажу опреме. Једина замерка Јоцића је стање возила које није увек најбоље. Сматра да, када су услови ванредни, мобилна јединица мора да буде у беспрекорном стању.

Сарадњом са запосленима на коповима изузетно је задовољан. Истиче да има велику помоћ од свих када му је потребна. Не памти ниједан инцидент без обзира што су често, због немогућности да раде, многи нервозни, а некада је то случај и код њега. Таква сарадња му даје стимуланс да посао и даље ради с љубављу. Стекао је много пријатеља на коповима, а током летње сезоне самоиницијативно им даје прогнозу наиласка непогода и обилних падавина.

Заједно са Јоцићем ради и син, дипломирани метеоролог за прогнозу времена, који је обучен за рад и чији дипломски рад је био „Основе методологије засејавања прехлађене магле на површинским коповима“. Нада се да ће га наследити у послу фирме и да ће се сарадња породице Јоцић и „Колубаре“ наставити и по његовом одласку у пензију.

М. Димитријевић

Често понављање процеса

Испуштање пропана најчешће траје од три до пет минута и први резултати се обично појављују од пет до седам минута после испуштања реагенса. Када се поступак спроведе, неопходно је да сачека неко време, јер је магла појава која се враћа и зато се догађа да се третман понови неколико пута у континуитету.

Понос и дика Србије

Сви наши саговорници једногласни у оцени да раде на најбољем багеру који је кроз деценије доказао да му епитети и надимци заиста припадају.

Поред добрих резултата, ову посаду багера, као и све остале на колубарским коповима, прате заједништво и колегијалност запослених

Угаљ је црна или црносмеђа седиментна стена органског порекла која има способност горења, па се користи као фосилно гориво које се вади из земље рударским методама. Веома је важно гориво и извор електричне енергије. Тако кажу хладне чињенице и уобичајена дефиниција.

У Рударском басену „Колубара“, на БТУ систему Поља „Д“, рећи ће вам да је угаљ ипак нешто више. Угаљ је храна на столу, пријатељство, знање, али и стрес да се испуни циљана производња.

Док ходамо по лигниту изузетног квалитета који откопава багер „глодар 7“, чувена „Плава птица“, немогуће је не осетити сирову снагу угља. Откривен из топле утробе земље, када се судари са хладним новембарским ваздухом, просто се пуши.

■ Приче „угљених вукова“

Крајем новембра посетили смо запослене на овом систему. Наш домаћин Драшко Јефтић, шеф БТУ система, прилази нам са великим осмехом добродошлице. Искусни „угљени вук“, човек је старог кова, рудара који су понос професије. Није лако бити шеф система који већ деценијама у већој или мањој мери носи производњу угља Поља „Д“, али и „Колубаре“. То су и прве речи које нам је упутио.

– Остварили смо годишњу производњу још 11. новембра. „Седмица“ ће до краја године да пребаци план 15 до 20 одсто, што свакако није мало у односу на све остале системе „Колубаре“, који су ове године изузетно добро радили на угљу. Још једном се потврђује чињеница да „глодар 7“ није узалуд добио име „Плава птица“. Овај багер је понос и дика Србије. Рећи ће неко, ови људи се само хвале, али за све оне који сумњају довољно говори податак да је он за 40 година откопао више од 210 милиона тона угља. Уосталом, нека дођу и увере се сами. Ово је милина гледати – са

■ Драшко Јефтић

уверењем прича Јефтић док будно прати рад багера.

За сваку промену звука багера у раду Јефтић је исправно закључио разлог. Каже да је то ствар искуства, научи се да се по звуку распозна шта се дешава. Напомиње да, додуше, није баш све бајковито, да више рачуна мора да се поведе о одржавању багера. Поприлично их мучи радни точак који је заменио оригинални пре неколико година. Управо приликом наше посете имају планиран застој због послова на точку багера. Отуда једва чекају инвестициону оправку, планирану на пролеће, када ће овај проблем у потпуности да се реши.

– Превалио је много километара, оставио иза себе бројне успоне и нагибе, пребродио поплаву, лоше услове. Рад, ред и дисциплина су увек били највише заступљени овде. Све у свему, држи се и багер и ми са њим. Поред тога, веома смо задовољни младим генерацијама овде на систему јер су окренути послу, па можемо да одржимо квалитет кадра. Хтели ми то да кажемо или не – „Колубару“ чини стари кадар. Матори смо – смеје се Јефтић уз констатацију да у овом послу мора да постоје ведрина духа и заједништво.

– Онај се оженио, овај добио дете, направио кућу, овај се заљубио. То је живот који ми уз посао делимо сваког дана и, наравно, „седмицу“ – тврди Јефтић.

Још један „угљени вук“ је и Томислав Гајић, главни пословођа БТУ система, који каже да су тренутни услови доста добри и да има довољно откривеног угља.

– Тражи се испуњење производње, сваки застој се гледа, мора само да се копа. Није то проблем, само кад је багер исправан, али треба и мало овог угља да сачувамо, да има и за ове наше младе. Најлакше је да се ископа, али треба више да се открива, да и касније генерације имају шта да раде – сматра Гајић, који полако улази у 41. годину стажа.

Иако није лепо да се говори о годинама, на њему се баш и не виде, а он се шали како је за то заслужан добар ген.

– Моји су живели и до 100 година, али они нису радили на копу. Овде је стрес велики, пуно прашине, „бије“ те свакако време. Али све се то прегура, па видећемо – смеје се Гајић.

Драган Павловић, машински инжењер, одскоро је на БТУ систему. Дошао је са Четвртог јаловинског система на чијем челу је багер „глодар 2“. Питали смо да ли има разлике у раду, осим у материјалу.

– Посао је исти, само је одговорност мало већа на угљу. Додуше, може се рећи да су оба ова система приоритети на копу јер Четврти открива угаљ, а овај га копа. У принципу, посао као посао је исти, води се рачуна о машинском делу система и багера. Багери јесу различитог типа, али и поред тога што је „двојка“ ревитализована, способан багер, овај је ипак најбољи – наглашава Павловић.

Не можемо да се не сложимо с њим јер гледати „Плаву птицу“ како ради у блоку јесте изузетно задовољство. Не улазимо у техничке карактеристике, лаичком оку је уживање када се посматра грациозност ове машине. Док по нама сипи фина угљена прашина, моћни радни точак „седмице“ очас посла „оглође“ блок. Није без разлога ово најпосећенији и најсликанији багер, синоним угља у „Колубари“.

– Ово је један од најбољих багера, камо лепе среће да су сви овакви – сматра Ненад Стоилковић, бравар „седмице“ већ 23 године.

Тврди да је одржавање ове машине успешно великим делом захваљујући преданости и домишљатости запослених јер се и у ситуацијама када нема довољно резервних делова труде и успевају да све функционише како треба. За ремонт који им

Оркестар „Плава птица“

На Пољу „Д“ сазнали смо и мање познату причу о настанку имена познатог оркестра „Плава птица“. Хидрауличар на багеру, кога се сећају по надимку Буца, и мазач Рајко Пановић, иначе врстан хармоникаш, оформили су оркестар и дали му име по свом вољеном багеру „Плава птица“. Тако испада да овај багер не само да може да „лети“ већ уме и да „пева“.

предстоји истиче да ће сигурно бити један од обимнијих: радиће се на радном месту, а биће потребно и да се задиже багер да се испита куглбан.

Зоран Пауновић је електричар на овом роторном багеру 14 година. Како каже, с обзиром на то што је багер од 1976. године у производњи, већ је зашао у године, али је и поред тога у добром стању што се тиче електроопреме.

— А како ради, види се, нема пуно застоја, одржавање очигледно даје ефекта. У принципу, чим је рударска служба задовољна, багер ради у објективно нормалним околностима. Што се тиче превентивног одржавања, ми се трудимо да се обавља квалитетно, али је неопходно да се машина и ревитализује. Прошла је и нарадила се, мора нешто и да се замени новим — мишљења је Пауновић.

■ Прилагодљив свим околностима

У кокпиту ове „птице“ од 1.000 тона је багериста Жељко Станковић, који је од првог радног дана на овом систему. Прошао је пут од помоћног радника до багеристе и у „душу“ познаје систем и багер. Требало је времена да почнемо разговор јер је био, такорећи, на свим комуникационим везама.

— Није сваки дан овако, имамо неке радове и на багеру и на систему, а при том се управљамо и према Сепарацији да би се све одвијало у неком нормалном временском оквиру. И, наравно, да бисмо остварили

■ Жељко Станковић

планирану производњу. И данас је, без обзира на то што телефон звони 300 пута, опуштен рад — прича Станковић.

Интересовало нас је колико је стресан овај посао.

— То питање ми сви постављају, али искрено мени није стресан. Лако ми је да радим. Копама максимално колико се

може у датом моменту, тако да ме стрес због производње не погађа много. У суштини, када сам одморан, онда ми ништа није проблем — тврди наш саговорник уз појашњење да су му највећи проблем трећа смена и смањена видљивост, а нарочито овај период године када су велика испарења, па долази до магле где се прст пред оком не види.

Оно што овај багер чини неприкосновеним јесте прилагодљивост рада како у висинским, тако и у дубинским блоковима. Такође, прилагодљивог је транспорта, подложен брзом окретању и уклапању. У спрези са „бандвагеном“ који је самоходна транспортна машина, како сазнајемо, може да уради чудо у свим условима и нагибима лежишта, угља, јаловине и самог терена приликом рада на површинским коповима.

— Фактички, ми што можемо да урадимо са њим, не може нико да уради. Где можемо да прођемо и где да откопамо, ниједан багер не може. Једина мана му је, нажалост, баш кабина багеристе која је везана за стуб багера, није на сајлама, како је код других багера. Свака вибрација на точку преноси се и на кабину. А ми копамо угљ, који је тврђи од јаловине. Посебно у овом делу где је угљ изузетног квалитета, а што је бољег квалитета, самим тим је и тврђи. Ми се не жалимо, па нека му је ово једина мана — каже Станковић.

Д. Весковић

■ „Плава птица“ у раду

Карика без које се не може

У машинском делу погона актуелна изградња хале за припрему материјала и УВТ уређаја, док се у електроделу ради на измештању далековода

Већ 36 година „Елмонт“ је део „Колубаре“, а више од 50 година важна је карика у квалитетном одржавању опреме, што је први предуслов за стабилан и континуиран производни процес. Пре више од пет деценија, 3. марта 1969. године, „Елмонт“ је основан као самостално предузеће са седиштем у Лајковцу. У састав тадашњег РЕИК „Колубара“ улази 1. јануара 1983, када постаје део „Колубара-Метала“. Данас је један од четири погона у „Колубариној“ организационој целини „Метал“. Има 170 запослених, и организован је у четири радне јединице.

Према речима директора Вељка Ђурића, производне активности погона „Елмонт“ уско су везане за послове електроодржавања. Реч је о изради делова и склопова у радионицама, ревитализацији и регенерацији опреме и изради, монтажи и одржавању електроенергетских и

телекомуникационих објеката на терену. У машинском делу овог погона актуелна је друга фаза изградње хале за припрему материјала и припрему и сређивање вулканизерских кућица (УВТ уређаја).

– После успешно завршене прве фазе, уз помоћ извођача радова „Колубара-Грађевинара“ тренутно постављамо стубове. Планирана је и трећа фаза која ће да обухвати изградњу крова, постављање изолације и све остале завршне послове. Ово ће бити нова хала за електро и машинску службу, а паралелно сређујемо и део око хале, магацински простор, радимо асфалтне прилазе како би све било уређеније и што функционалније за обављање свакодневних послова – наводи Ђурић, додајући да је инфраструктура у погону претрпела велика оштећења након поплава пре пет година. Ипак, уз помоћ представника из „Колубаре“ и ЕПС-а, управна зграда и кантина су поново подигнуте и опремљене. Замењен је намештај и остали делови погона су враћени у оптимално стање.

Радна јединица „Метални погон“ израђује све врсте лаких челичних конструкција и резервних делова. Праве се мостови за прелаз преко трака, трачни транспортери, стубови за расвету, контејнери различитих типова и димензија, пегле за вулканизацију трака. У новије време заступљена је технологија

■ Вељко Ђурић

одржавања свих типова челично-решеткастих стубова за далековде.

Радници „Металног погона“ израдили су контејнер за „бандваген 2“ у који је монтирана нова опрема са фреквентним регулаторима, за површински коп Поље „Г“. Такође, за отварање ПК „Радљево“ рађени су носачи каблова, кутије за блокадне каблове, кутије за каблове снаге, бравице за станице које су ревитализоване, као и сва потребна опрема и резервни делови за трасе и погонске станице. Чак 70 тона отпремљеног отпадног материјала довољно говори о великом обиму посла погона „Елмонт“.

– У РЈ „Енергетика“, која се бави изградњом свих енергетских објеката, електроинсталација, нисконапонских мрежа,

далековода до 35 kV, трафостаница до 110/35 kV, монтажом свих врста постројења и разводних ормара, у току је реализација пројекта „Коридори“ који обухвата измештање пет далековода 35 kV због померања магистрале. Недавно су завршени радови изградње два далековода од 6 kV у Скобаљу за „Тамнава-Западно поље“. Окончани су радови на далеководу 35 kV за „Прераду“ и завршено је померање дистрибутивног далековода у Барошевцу због измештања реке Пештан – објашњава Ђурић, истичући да су сви запослени константно ангажовани на разним пословима у оквиру „Елмонта“, али и као испомоћ у другим деловима „Колубаре“, користећи сваки дан без падавина да се уради што више посла.

Радна јединица „Телекомуникације“ бави се изградњом примарних и секундарних телефонских мрежа и инсталација, као и рачунарских мрежа. Осим послова везаних за телефонију и оптику, запослени „Телекомуникација“ задужени су за периодичне прегледе противпожарних инсталација у „Преради“ и „Металу“. Четврта радна јединица „Одржавање електроенергетских и телекомуникационих објеката“ дежурна је 24 сата и у обавези је да по позиву у што краћем временском року приступи отклањању кварова на овим објектима.

М. Павловић

■ Изградња нове хале у току

Учешће у подухватима

Запослени РЈ „Енергетика“ учествовали су у последњем подухвату рудара РБ „Колубара“, транспорту рударских машина – багера „глодара 10“ и „бандвагена 2“ са Поља „Д“ на ПК „Радљево“. Били су максимално ангажовани на демонтирању и поновном повезивању ваздушних далековода приликом преласка рударске опреме преко локалног пута, Ибарске магистрале и пруге Београд-Бар.

Милан Марковић,
чувар у руднику
„Колубара“, није баш у
потпуности сигуран
да ли је Вилерова
„Читачица“ она права
или само њена копија

Оригинал фалсификата

Вреди најмање 50 евра. Вилер је у питању и то „бод један за један“ – искусно, као да ради у лондонском „Сотбију“, чувар у руднику „Колубара“ Милан Марковић (42) процењује вредност гоблена „Читачица“.

Од како су пре две године Милан и његове колеге на спољни зид портирске лимене куће окачили гоблен, ломе се копља око његове праве вредности.

– Буни ме само да ли је оригинал у питању. Шта мислиш? Или је фалсификат? Боја коначно некако је бледуњава... Можда због сунца? Рам је очигледно прави. Видим по дизајну. Ако је оригинал Вилер, о-хо-хо, онда му је цена много већа – наставља Милан уметничку експертизу, док истовремено увежбаним потезом руке намешта пиштољску футролу окачену за војнички опасач у коју је уредно спакован „Заставин“ ЦЗ-99.

Чуварска кућица налази се свега двадесетак метара од Ибарске магистрале. У атару некадашњег засеока села

■ Милан Марковић и његова „Читачица“

Традиција

Гоблени имају дугу традицију. Средином 15. века Жан и Филибер Гоблен на периферији Париза отворили су радњу за бојење тканина. Њихове ручно рађене слике од вуне и финог конца постале су веома тражене, па је средином 17. века француски владар Луј XIV одлучио да њихову радионицу припоји краљевској фабрици за израду намештаја. Нацрте за гоблене израђивали су и познати сликари Рафаел, Буше и Гоја. У Берлину 1893. године Јакоб Вилер отворио је радњу са гобленима, везом и постелинама. И поред оштре конкуренције, Вилерови гоблени су и данас најпопуларнији у свету.

Вреоци, кога су мештани из неког разлога назвали Ујалица. Од тог великог насеља данас је преостало још само десетак кућа. Ту је и једна чесма из које, на неки необјашњив начин, још увек цури вода, мада се налази на само неколико метара од коповског кратера.

– Кад смо пре две године стигли овде, још увек је било кућа. У једној од њих пронашли смо заборављеног старог доброг Вилера – задовољно се смејуљећи, објашњава ревносни чувар како се гоблен уопште нашао на зиду мале лимене „чуваркуће“.

Једно време владала је права поама за Вилеровим уметничким делима. Посебно седамдесетих и осамдесетих

година прошлог века, када су зидови великог броја домова у бившој Југи били украшени гобленима. Израдом „вунених слика“ бавиле су се превасходно жене. Ипак, забележени су и случајеви да су се и мушкарци јавно дичили умећем убадања игле у рупичасто памучно платно, пркосећи тако народној теорији по којој је посао везиље искључиво био резервисан за припаднице нежнијег пола.

Уз добре везе и лаку руку, они најспретнији могли су да рачунају и на добру зараду. Пасионирани колекционари, понајпре они из Западне Немачке, били су спремни да за Вилерову „Тајну вечеру“, која је била у моди, искеширају и до 4.000 марака. За те паре могао је тада да се

пазари и ганц нови „Заставин“ стојадин.

– Никада се нисам бавио везом. Ма јок! Нема шансе! Нисам ти ја за тај посао. Много је пипав. И право да ти кажем, боље ми у руци пристаје револвер него игла – искрен је Милан, који је изричит да он и његови сменски пајтоси нису изложили гоблен из неке шале, већ да су преовладали чисто уметнички разлози.

Показује нам још неке предмете који би с лакоћом данас могли да се нађу на некој од изложби примењене уметности.

– Исеци ме где сам најтањи ако ова наша „поп-арт мухоловка“ не би прошла на некој изложби. Направљена је у потпуности од одбачених ствари: старог кабла, изолир-траке и поклопца од пластичне кутије. Ем је необична, ем ефикасна! Ради беспрекорно – хвали оригиналну справу за тамањење мушица.

Одмах испред чуварске куће налази се још један вредан експонат. Похабан бели рударски заштитни шлем, закачен жицом о парче одбачене водоводне бетонске цеви. Стручњак би на прву проценио да је у питању јединствен пример темпоралне уметности. Познаваоци прилика ипак знају да је у питању само уметничка инсталација неког доконог, али, без сумње, надареног незнаног рудара.

Д. Ђорђевић

Копија слике

Вилеров гоблен који краси чуварску кућу у ствари је копија чувене слике Жан Онора Фрагонара „Девојка која чита“. Овај француски сликар и графичар био је најистакнутији представник такозваног галантног сликарства 18. века. Већином је сликао ведре и љупке рококо сцене малог формата, еротске призоре и љубавне сусрете. Такође, својим бакрорезима илустровао је бројна књижевна дела.

Почаст великим јунацима

„Дани Колубарске битке“ су, као и претходних година, поред државне церемоније обухватили и пратећи културни програм, чиме је одата почаст славним прецима који су извојевали највећу савезничку победу током 1914. године

а осим њега, венце су положили делегације Министарства одбране и Војске Србије, Бојан Синђелић, председник Општине Лазаревац, представници амбасада Аустрије, Мађарске, Чешке и Словачке у Републици Србији, бројних општина, невладиних организација одређених за неговање традиција ослободилачких ратова Србије и других.

– Година 1914. симбол је и жеља једног народа да опстане, да преживи и да се одбрани, а да притом, не желећи ништа туђе, брани само своје – рекао је Антић.

Бојан Синђелић, председник општине Лазаревац, подсећајући на историјске чињенице, истакао је јединство и заједништво свих слојева друштва који су

под маестралним вођством војводе Мишића извојевали победу и слободу.

– Драги Лазаревчани, морамо учинити све што је у нашој моћи да велике жртве за слободу наших предака не би биле заборављене. Наша обавеза је, када је реч о Колубарској бици, највећа, јер је на територији наше општине најзначајнији споменик овом јунаштву. Неопходно је да предузмемо све како би генерације наше деце знале историјску, духовну, али надам се људску вредност поступака наших предака, јер са овим сазнањем уздигнуте главе могу корачати кроз будућност – нагласио је Синђелић.

Годишњица Колубарске битке обележена је и полагањем венаца и одавањем државних и војних почasti код Споменика српском ратнику, на платоу испред лазаревачке библиотеке.

Као и претходних година, обележавање 105. годишњице Колубарске битке на територији општине Лазаревац обележено је кроз манифестацију „Дани Колубарске битке“ која је успостављена пре тачно 13 година.

Првог дана манифестације, 9. децембра, на дан када је у оквиру офанзивног дела Колубарске битке ослобођен град Лазаревац, представници општина Лазаревац, Лајковац и Љиг положили су венце на спомен-обележје у храму Светог Георгија у Пелијама, као и на споменик Димитрију Туцовићу на Враче брду. Делегација општине Лазаревац положила је венац и на споменик колубарским ратницима на брду Човка у Жупању, који је подигнут 2014. године. Овом приликом историчар

Државна церемонија поводом обележавања 105. годишњице Колубарске битке у организацији Одбора за неговање традиција ослободилачких ратова Србије, а у сарадњи са Општином Лазаревац, одржана је 15. децембра, на дан када је 1914. године, ослобођењем Београда у Првом светском рату, завршена Колубарска битка.

После парастоса и церемоније полагања венаца и одавања почasti у крипти храма Светог великомученика Димитрија у Лазаревцу, где су похрањене кости 40.000 српских и аустроугарских војника, уследили су пригодан културно-уметнички програм и обраћања званичника.

Церемонију је предводио Зоран Антић, државни секретар Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања,

Милосав Недић присутнима је говорио о стратешком значају овог брда и биткама српске војске у овим крајевима. У Модерној галерији Центра за културу Лазаревац одржана је пројекција филма „Голгота Србије“ Југословенске кинотеке.

Књига „Успутнице“, аутора Миће Живановића, Лазаревчанина са чијом претходном књигом о Живојину Мишићу је публика већ имала прилику да се упозна, представљена је 10. децембра. У Центру за културу одржан је концерт у оквиру велике турнеје виолинисте Јована Колунције, под покровитељством Министарства културе и информисања. Лазаревачка публика имала је прилику да чује класична дела Сен-Санса, Шопена, Чајковског, као и најлепшу филмску музику Леграна, Хеса и Њумена.

Трећег дана обележавања Дана Колубарске битке, поред концерта „За све српске хероје“ у извођењу Музичке школе „Марко Тајчевић“, публика је имала прилику да ужива у поетско-музичком програму „Где цвета лимун жут“, у оквиру којег су чланови хора Центра за културу Лазаревац и награђени на фестивалу ликовног стваралаштва „Фелис“ подсетили на позната музичко-поетска дела, посвећена страдању српске војске у Првом светском рату.

У поетском делу програма прочитана је песма „Плава гробница“, у којој песник Милутин Бојић даје помен српским војницима који су због исцрпљености, умора и болести свој живот завршили далеко од своје отаџбине, на острву Видо, код Крфа.

Пројекцијама филмова „Србија у великом

рату“ и „Са вером у бога“ у лазаревачкој Модерној галерији, и позоришном представом „Колевка бајке за сва времена“ београдског „Пан позоришта“ обележен је и четврти дан ове манифестације. Причом о херојским судбинама троје младих људи, практично деце која су се нашла у вртлогу ратних збивања, данашњој младој публици, кроз овај позоришни комад је приказано кроз шта су пролазили њихови вршњаци који су својим родољубљем остварили боље сутра.

Петог дана обележавања манифестације одржан је концерт поводом промоције музичког пројекта „Веродар“ Канцеларије за верску наставу колубарско-посавског намесништва. Овај пројекат је реализован

са благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског господина Јована, и уз подршку Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама. Током године у оквиру овог пројекта настало је 12 музичких нумера, а у стварању песама и музике учествовало је преко 60 људи. Циљ овог пројекта је да се истакне стваралачки потенцијал талентованих младих људи из Лазареваца у музичком, литерарном и мултимедијалном изразу.

Р. Лазић

Изузетне војне вештине

Колубарска битка је најзначајнија битка између војске Краљевине Србије и Аустроугарске у Првом светском рату. Вођена је у новембру и децембру 1914. године на фронту од преко 200 километара, на простору долине реке Колубаре и обронцима планина Суворор и Маљен. Окончана је успешно противофанзивом коју су извеле снаге Прве армије, под командом генерала Живојина Мишића, против бројније и боље опремљене противничке војске.

Стратешки значај битке и изузетан пример војне вештине генерала Живојина Мишића, који је после овог подухвата унапређен у чин војводе, проучаван је и потврђен у светским војним школама. Колубарска битка, највећа савезничка победа остварена током 1914. године, уџбенички је пример вештог стратегијског деловања малобројније и слабије опремљене оружане силе, у тренутку када је читав свет очекивао вест о капитулацији Краљевине Србије.

■ Награђени за најбољу представу „У потрази за рибицом Љубицом“

Таленат за понос

Захваљујући преданом и креативном раду учитеља, наставника језика и ученика основних школа, фестивал из године у годину све квалитетнији

Осми школски позоришни фестивал одржан је од 3. до 5. децембра у Центру за културу Лазаревац. Током три дана програма публици се представило осам основних школа са територије општине Лазаревац. У две такмичарске категорије, старијих и млађих разреда, пред пуном салом одиграно је укупно 15 представа, а најбоље је изабрао стручни жири.

За најбољу у категорији нижих разреда жири је прогласио представу „У потрази за рибицом Љубицом“, коју су припремили ученици ОШ „Дуле Караклајић“.

Најбољи глумац и глумица по оцени жирија су Сергеј Јовић и Ангелина Матић, ученици ОШ „Милорад Лабудовић Лабуд“ из Барошевца, за улоге у представи „Бајка

из парка“. Најбољи глумачки пар су Наташа Јанковић и Андреа Стевановић из ОШ „Михаило Младеновић Сеља“ из Дудовице за улоге у представи „Анђелин сан“.

У категорији виших разреда прво место освојила је представа „И девојчице играју фудбал“, коју су извели ученици ОШ „Милорад Лабудовић Лабуд“. Награда за најбољу глумицу отишла је у руке Емилији Госпавић из ОШ „Кнез Лазар“ за сјајно одиграну улогу „Избирачице“, док је награда за најбољег глумца додељена Огњену Марковићу из ОШ „Диша Ђурђевић“ из Новог Медошевца за улогу у представи „Орфеј и Еуридика“.

Жири је доделио награде и за најкомичнију представу, најбољу сценографију, кореографију, режију, костим, визуелне ефекте и неговање сценског говора.

Идејни творца и организатор фестивала у оквиру Удружења „Пријатељи деце Лазаревца“ Александра Љубојевић, наставница српског језика у ОШ „Кнез Лазар“, истакла је да је овај фестивал прилика да се прикаже рад драмских секција свих школа са територије општине Лазаревац.

– Фестивал је постао традиционалан. Трајемо захваљујући преданом и креативном раду учитеља, наставника језика и ученика основних школа. Искуство је увек лепо. Буде просечно између 100 и 150 учесника

и изузетно је динамично. Деца су сјајна, колеге заиста раде свој посао одговорно и професионално, тако да ми, као организатори, само помажемо и уживамо у програму – рекла је Љубојевићева и захвалила свим запосленима у Центру за културу Лазаревац за свесрдну помоћ у реализацији ове манифестације, која је сада први пут одржана у овој установи.

Новина је и та, како објашњава Александра, да ће победничке представе са лазаревачког школског фестивала од ове године учествовати на сличном фестивалу који ће бити одржан у београдској Раковици.

Школски позоришни фестивал и убудуће остаје под окриљем Удружења „Пријатељи деце Лазаревца“, а место одржавања ће и даље бити у лазаревачком Центру за културу.

Р. Лазић

Ревизијални програм

У оквиру ревијалног дела програма учествовали су гости млађих и старијих глумачких екипа. Малишани из Предшколске установе „Ракила Котаров Вука“, припремна група Дудовица, одиграли су представу „Другарство“, док су ученици Техничке школе „Колубара“ на сцени извели „Ромео и Јулију“.

Геније за формуле

Тим који предано ради на првој српској електроформули и болиду с мотором са унутрашњим сагоревањем, ове године представио своје осмо тркачко возило

Када ново тркачко возило после годину дана изађе из радионице и моћно захукти на стази, најлепши је осећај за двадесетједногодишњег Лазаревчанина Милоша Рашића, студента београдског Електротехничког факултета. Његов студентски тим „Друмска стрела“ је, са подтимом „Електрична стрела“, пре неколико месеци на престижном такмичењу у Силверстону, у Великој Британији, у генералном пласману заузео треће место и успешно представио идејни пројекат првог српског тркачког возила на електричну енергију.

„Друмска стрела“ постоји готово деценију и окупља велики број талентованих и вредних студената са девет факултета Универзитета у Београду. Основна верзија прве српске формуле направљена је 2012. године, а ове године свечано су приказали своје осмо тркачко возило.

Милош је већ другу сезону члан тима који, користећи досадашње успешно искуство и бројне савете ментора, професора и декана, припрема два амбициозна пројекта – изradу електричног болида и тркачког возила с мотором са унутрашњим сагоревањем. Ова два возила биће круна рада јубиларне десете сезоне „Друмске стреле“.

– Наша радионица и пројектни биро су на Машинском факултету, у оквиру Катедре за моторна возила. Ту стварамо тркачка возила и припремамо се за такмичења. Она су врхунац сваке сезоне и састоје се из статичких и динамичких дисциплина. За њих се припремамо током целе године и с нестрпљењем их ишчекујемо. У статичким дисциплинама вреднује се одабрани бизнис модел за потенцијалну продају нашег возила, затим тзв. „дизајн рипорт“ у коме судијама објашњавамо како су пројектовани сви подсистеми болида, и оцењује се наша анализа трошкова за цело возило. Пре такмичења у динамичким дисциплинама, пролазе се ригорозни технички прегледи. Занимљив је тест исцакања који морају сви возачи да прођу, а обухвата да из формуле потпуно везани за само пет секунди искоче са обе ноге на земљу. Динамички део обухвата и тилт тест, прву вођњу формуле, тест буке,

■ Милош (десно) са колегама испред осмог формуле

тест кочења, тест убрзања, ауто-крос и трку издржљивости – истиче млади научник, додајући да су се ове године такмичили и у Холандији, Мађарској и Хрватској.

Наш саговорник је завршио Математичку гимназију у Београду и у оквиру ње је похађао огледну основну школу, а пре тога је био ученик лазаревачке Основне школе „Војислав Вока Савић“. Поред бројних награда са такмичења током школовања, посебно издваја достигнућа с републичких такмичења из физике, као и Турнир младих физичара у Сингапору, где је пре две године био део тима који је представљао Србију. Такође, преко интернета се индивидуално такмичи у области електронике где ради на развоју својих пројеката попут паметних уређаја или мањих робота.

На његове успехе су, наравно, највише поносни његови родитељи, отац Марко, машински инжењер, и мајка Марина, грађевински инжењер, која ради у „Колубарином“ Сектору инвестиција. Милош се сећа да је одувек волео аутомобиле и да је од малих ногу са оцем редовно пратио Формулу 1.

– Волим електронику и доста се њом бавим, тако да се надам да ћу у овој области пронаћи своје место радећи на електроници за тркачке аутомобиле и роботе. Искуство у „Друмској стрели“ ми веома значи, јер на најбољи начин, док студирам, стичем и практична знања, стално истражујем и тиме

постајем све спремнији за посао. Сезона нам почиње у октобру пројектовањем нове формуле које се завршава крајем те календарске године и после тога крећемо са изразом. Када направимо формулу, после бројних тестирања, следе такмичења у току лета која су наша главна мотивација за предан рад, јер то нам је одлична прилика да на престижним светским студентским такмичењима представимо наше изуме. Сви смо најпоноснији када нашу формулу гледамо и слушамо док се креће по стази, уживамо у нашем изуму док посматрамо колеге како возе – закључио је Милош Рашић.

М. Павловић

Прва српска формула на струју

Тркачко возило на струју ће бити специфично због погона на сва четири точка које ће енергију црпети из пакета литијум-јонске батерије сачињене од 700 хелија.

– Ова испројектована конфигурација батерија омогућиће да возило достигне брзину од 100 км/ч за само три секунде. А као један велики новитет, уместо челичне цевасте шасије, направимо чвршћи и лакши монокок од композитних материјала – сликовито објашњава Милош Рашић.

Поред позитивног утицаја на здравље, излет „Шанчевима Колубарске битке“

био је прилика за упознавање историјског и културног наслеђа лазаревачког краја

Хајдемо у природу

Поводом двадесетогодишњице постојања, Планинарско друштво „Вис“ је 7. децембра организовало трибину у Библиотеци „Димитрије Туцовић“ на којој су говорили гости и чланови друштва. Поводом јубилеја, припремљена је и фото-изложба на којој су посетиоци могли да виде све оне моменте које је ово друштво заљубљеника у природу забележило током две деценије на многобројним акцијама.

У знак обележавања јубилеја попричали смо са Верицом Васиљевић, председницом ПД „Вис“, о раду удружења и акцијама које традиционално организују сваке године.

Једна од значајних акција организована је средином септембра. То је била тринаеста по реду манифестација „Јесени у сусрет“.

Ове јесени под слоганом „Шетамо за здравље“ шетала су 623 Лазаревчанина, највише деце предшколског и школског узраста, што је до

сада рекордни број учесника заљубљеника у природу. Поред ове манифестације, ПД „Вис“ организује сличну манифестацију и у пролеће под слоганом „Пролећу у походе“.

Према речима наше саговорнице, манифестација „Јесени у сусрет“ поклопила се временски са Данима пешачења, које организује Планинарски савез Србије 14. септембра. Тог дана је у целој Србији природом шетало више од 17.000 људи, док је лазаревачко друштво било најбројније.

– Позитиван одзив говори да се људи све више окрећу природи и схватају колико је значајно да се бар један дан

проведе на чистом ваздуху, а уједно могу да упознају неке стазе у непосредној близини града на које нису никада крочили. Акција је спроведена под покровитељством општине Лазаревац и Савеза за спортове у сарадњи са школама на територији Лазареваца – рекла је Васиљевићева и истакла огроман допринос наставника физичког васпитања, учитеља и наставника који су своје ученике мотивисали да изађу у шетњу „Шанчевима Колубарске битке“, како је гласио подмото овог излета.

Једна од идеја којом су се водили представници ПД „Вис“ јесте да деца упознају Лазаревац

из другачије перспективе, па је и путања саме акције осмишљена тако да се пролази поред важних места на којима се десила Колубарска битка у Првом светском рату. Географи, историчари и чланови друштва на одређеним местима су застали и деци приближавали важне моменте из историје.

Ове године акценат је био на причи о бистричкој Крменици, па су се делили и флајери са информацијама о спомен-обележју у селу Бистрица, које је посвећено Миливоју Стојановићу Брки.

Друштво је основано у децембру 1999. године из жеље групе љубитеља природе да својим ентузијазмом привуку што већи број људи да се окрену здравом начину живота. Званично постоји од фебруара 2000. године. Назив је добило по брду у непосредној близини града. Знак овог друштва симболизује небо, воду (снег) и земљу, представљајући природу у којој уживају.

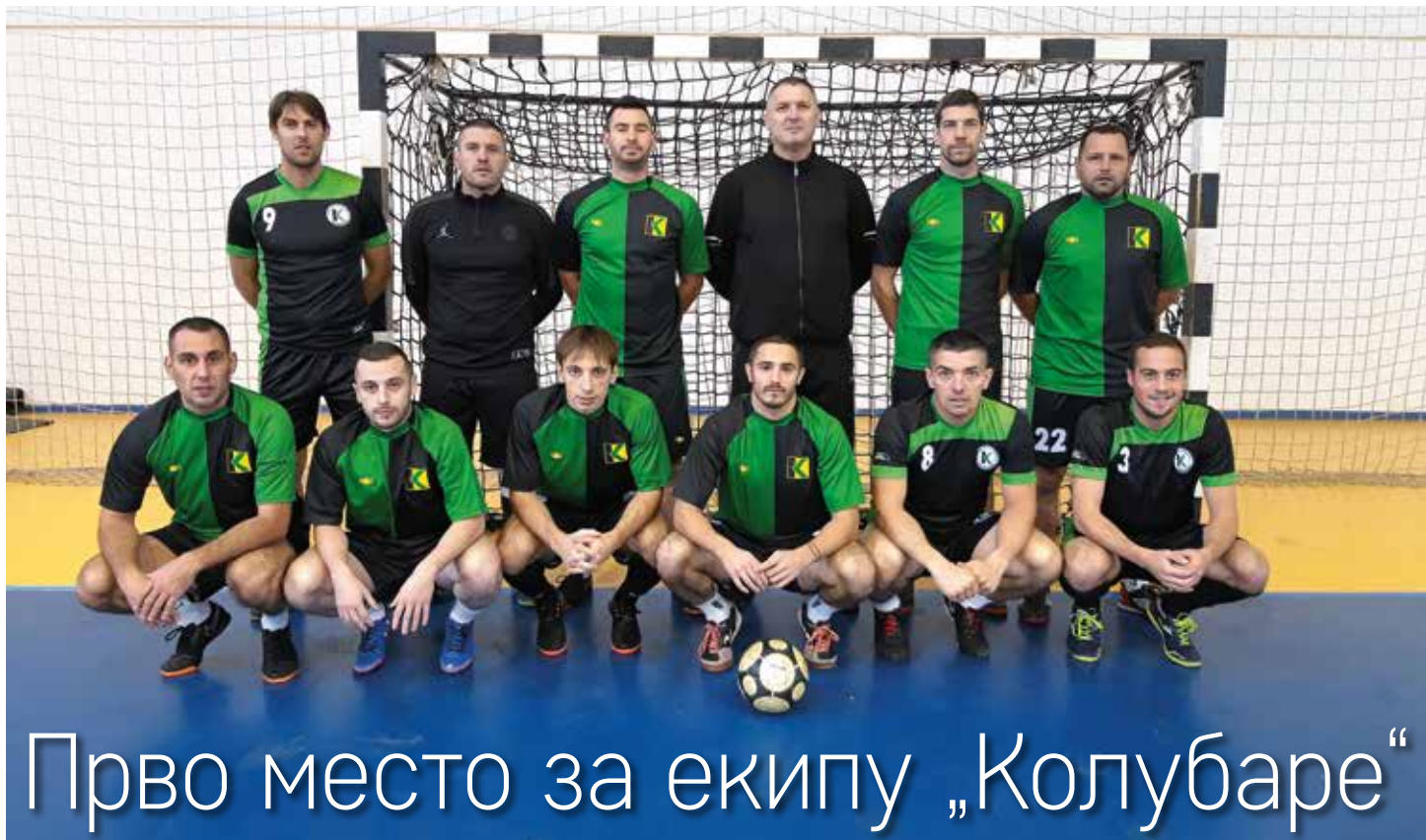
Осим две поменуте манифестације у јесен и у пролеће, ова организација током целе године има још много акција широм Србије и околних држава.

М. Пауновић

Лекција из историје

Миливоје Стојановић Брка, предводећи јуриш као командант Гвозденог пука, дао је живот за отаџбину. Поприште великог окршаја са Аустроугарима, у коме је погинуо овај чувени официр, који се претходно са својом јединицом прославио и током битке на Церу, постало је инспирација Бркином пријатељу Станиславу Биничком да композицију „Марш на Дрину“ посвети баш њему. Тачно 102 године касније, мештани предвођени иницијатором, пензионером Војиславом Николићем, подигли су 2016. на тој локацији спомен-обележје, на коме се сваког 4. децембра обележава годишњица битке на Крменици у славу Миливоја Стојановића и Гвозденог пука.

Прво место за екипу „Колубаре“

Циљ је био да се на што бољи начин репрезентује српска електропривреда и РБ „Колубара“ као највећи произвођач лигнита у земљи

На тродневном меморијалном турниру у малом фудбалу „Милан Рмуш“, посвећеном припадницима ватрогасно-спасилачке бригаде Београд који су настрадали на дужности, победила је екипа ЕПС-овог огранка „Колубара“. У организацији Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Ватрогасне бригаде Београд, трећу годину заредом одиграно је ово надметање у малом фудбалу.

Овогодишњи турнир је одржан у Спортском центру „Падинска Скела“ од 9. до 12. децембра, а учествовало је 16 екипа из целе Србије. Играчи Огранка РБ „Колубара“ другу годину учествују на овом турниру.

– Позив смо добили преко кабинета Милорада Грчића, в. д. директора „Електропривреде Србије“, који је стигао од Управе за ванредне ситуације Града Београда. Прошле године смо били трећепласирана екипа и први пут смо учествовали на неком турниру ван наше компаније. Ово је био веома квалитетан турнир са одличним екипама, а наш циљ је био да на што бољи начин репрезентујемо српску електропривреду и „Колубару“, као највећег произвођача лигнита у земљи. Мислим да смо то и показали на терену – рекао је селектор Горан Жарковић и додао да је организација била на врхунском нивоу.

Такмичари су били распоређени у четири групе, а у финалу колубарци су надиграли

екипу Полицијске управе „Палилула“ резултатом 5 : 2.

– У полуфиналу смо савладали екипу „Ватрогасне бригаде 3“. То је био кључни корак до финала у коме смо за противника имали веома квалитетну екипу „Палилуле“ за коју су наступали и професионални фудбал играчи. И поред тога, пехар за освојено прво место заслужено је стигао у наше руке – задовољно објашњава Жарковић и каже да све похвале иду момцима екипе „Колубаре“ и да су они најзаслужнији за овај успех.

Такође, селектор Жарковић захваљује представницима Огранка „Колубара“ и Синдикалне организације „Колубара“, а посебно представницима Синдиката површинских копова који су омогућили учешће на турниру и обезбедили опрему за све играче.

У оквиру тродневног такмичења одиграна је и ревијална утакмица ветерана ватрогасних бригада и екипе Радио-телевизије Србије. На свечаној додели пехара и диплома за најбоље екипе, проглашени су и најбољи стрелци и голмани турнира.

Т. Крупниковић

Учесници

Поред екипе „Колубаре“, на меморијалном турниру „Милан Рмуш“ из ЕПС-а је учествовала и екипа ТЕНТ-а. Уз представнике ватрогасно-спасилачких бригада из Београда, такмичила се и екипа ватрогасаца из Новог Сада. Наступили су и тимови обезбеђења, саобраћајне полиције, Специјалне антитерористичке јединице, комуналне полиције, Безбедносно-информативне агенције, као и Полицијске управе „Палилула“.

Склопили око 50 багера

Заслужни за монтажу око 85 одсто целокупне рударске опреме у „Колубари“: поред багера, ту су 30 одлагача и „бандвагена“ и више од 200 километара трачних транспортера

Један од неизоставних и веома значајних делова „Метала“, Погон за монтажу, ради пуних 45 година. Данас неприкосновени у процесу производње рударске опреме, монтажи моћних багера и одлагача, настали су као мали погон под именом „Монтажа“ 1. јануара 1974. године. У саставу „Колубара-Метала“ почели су да послују од 1978. године.

Од тада, ствара се нова историја „Метала“ јер је баш од тог периода па надаље монтирано око 85 одсто целокупне опреме РБ „Колубара“ – око 50 багера, 30 одлагача и „бандвагена“ и више од 200 километара трачних транспортера.

Осим у „Колубари“ монтери су се доказали и на великим иностраним градилиштима. Висок реноме стекли су на пословима у Немачкој, Русији, Ираку, Абу Дабју, Дубају...

Почеци монтерског посла у „Колубари“ везују се за педесете године прошлог века. Тада се јавила идеја о унапређењу експлоатације угља да би се повећала производња и обезбедила још већа независност државе у области енергетике. Упоредо са развојем рударства, растао је и значај металске делатности, чији су послови из дана у дан постајали све важнији. Тражила су се добра решење и нов метод рада.

Прва искуства монтери су стицали на монтажи рударске опреме из Западне Немачке, шездесетих година прошлог века. Те справе монтиране су на такозваном Старом монтажном плацу, који се налазио у Барошевцу између Поља „Б“ и Поља „Д“.

Делатност Погона за монтажу је веома разноврсна и по техничким захтевима атрактивна. Неопходно је стручно познавање многих елемената статике, инжењерства и искусан рад различитих стручњака.

Метални колоси – багери и одлагачи су велике и масивне справе, сигурно једне од највећих машина, а они све то монтирају. Раде у тешким условима будући да монтажа багера на копу траје месецима и углавном се ради на отвореном простору.

Горан Којовић, шеф оперативе у овом погону, истиче да су изузетно добро и прецизно организовани по питању дисциплине, извршења и квалитета рада. Наглашава да су тако навикли да раде уз стручњаке из Немачке, који су поставили високе стандарде – ред, рад и дисциплина.

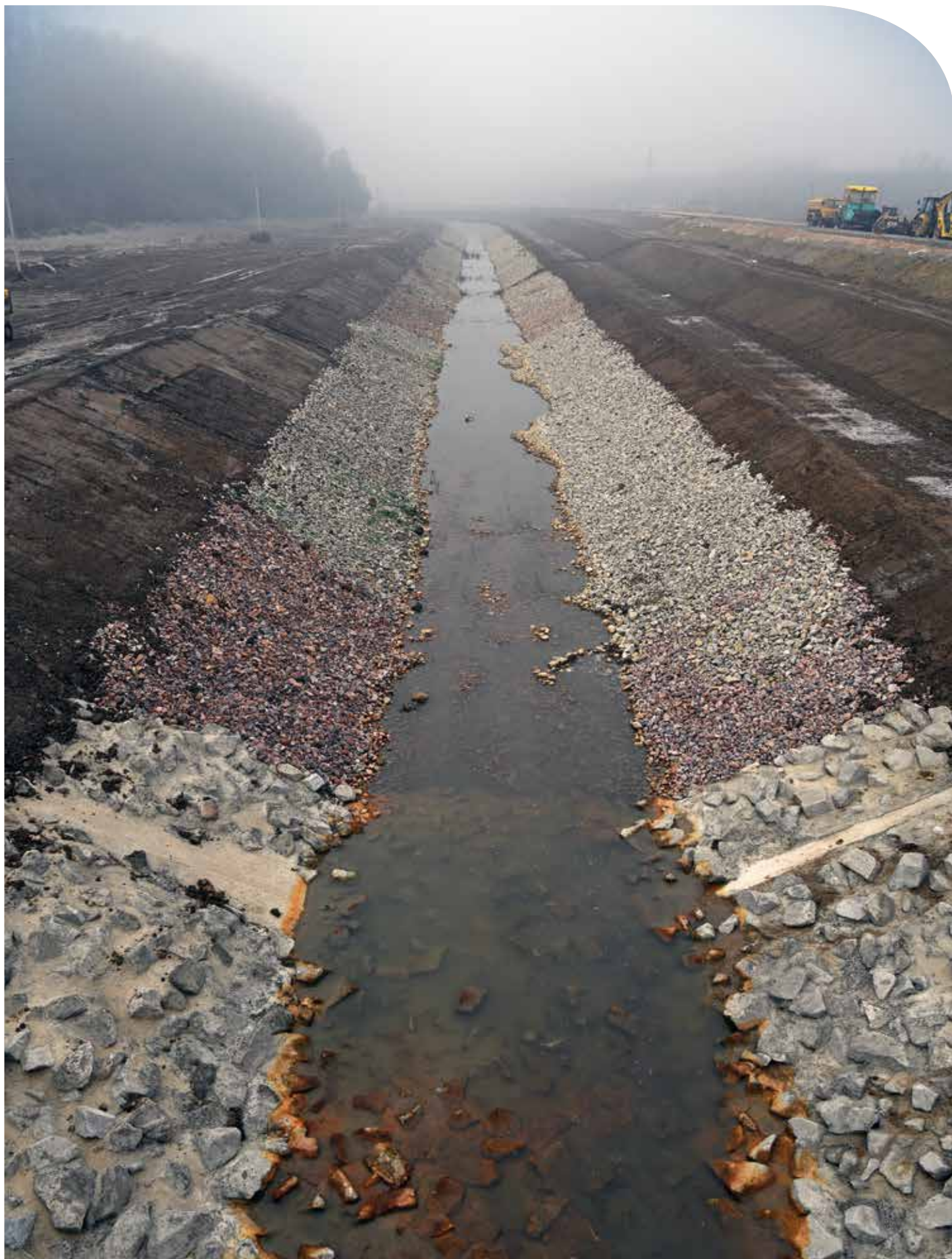
Откако је он у овом погону, а то је од 2000. године, монтирана је опрема вредна више милиона евра. Као врхунац монтаже тих година, Којовић истиче монтирање другог БТО система на „Тамнава-Западном пољу“. Од 2013/2014. године, запослени у Погону за монтажу укључени су и у послове инвестиционих оправки, па више не раде само на монтажним плацевима, већ и на самом терену. Како закључује наш саговорник, и овој врсти послова су се прилагодили.

У петој деценији рада и даље успевају да сваки посао који добију заврше максимално стручно, професионално и у року.

М. Пауновић

Усправљају џинове

Погон за монтажу успео је да подигне и отписане багере на ноге. Монтери су тако 1993. године у време санкција, без помоћи страних стручњака и увоза резервних делова, ревитализовали багер „глодар 7“ познатији као „Плава птица“, ослонцем на сопствене кадрове и домаћу машиноградњу. Багер је поново почео да ради на копу две године касније. Вест о овом пословном подухвату пренели су сви домаћи и поједини светски медији. Радници овог погона такође су, након пет година ревитализације, успешно средили и багер „глодар 9“, који је 2005. године имао хаварију.

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Наталија Живковић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Birograf comp). - 30 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

